

मालारानी गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

खनदह, अर्घाखाँची
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

आ.व. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम

सभामा पेश मिति: २०८१।०३।०७

सभाबाट पारित मिति: २०८१।०३।१०

सम्पूर्ण सभा सदस्य ज्यूहरू,

मालारानी गाउँपालिका, अर्घाखाँचीको गाउँसभाको १७ औं अधिवेशनमा यहाँहरूलाई हार्दिक स्वागत गर्दछु । नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम मालारानी गाउँपालिकाको अध्यक्षको हैसियतले यस गरिमामय सभा समक्ष मालारानी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को नीति तथा कार्यक्रम सम्बोधन गर्न पाउँदा मैले गौरवान्वित महशुस गरेको छु । “कृषि, पर्यटन र सहकारी: समृद्ध मालारानी” भन्ने दीर्घकालीन सौँचलाई मूर्त रूप प्रदान गर्न नीति तथा कार्यक्रमको रूपमा प्रस्तुत गरेको छु । यस अवसरमा लोकतन्त्र प्राप्ति र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था स्थापनाको लागि विभिन्न कालखण्डमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्ने ज्ञात-अज्ञात शहिदहरू प्रति उच्च सम्मान तथा हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु । घाइते योद्धा र वेपत्ता नागरिकहरू प्रति उच्च सम्मान र परिवारजनप्रति गहिरो सहानुभूति प्रकट गर्दछु । साथै आम परिवर्तनकारी जनसमुदायप्रति हार्दिक नमन तथा सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

हामीले जनताको अभिमत प्राप्त गरी गाउँ सभा सदस्यको रूपमा दुई आर्थिक वर्ष विभिन्न जिम्मेवारीमा रही आफ्नो कर्तव्य निर्वाह गरिसकेका छौं । यस अवधिमा जनताको निकटतम रहेको स्थानीय सरकारको रूपमा संविधानको अनुसूची-८ र ९ मा निर्दिष्ट अधिकार सूची बमोजिमका सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा विकास निर्माणका कार्य गरिरहँदा विभिन्न अवसर तथा चुनौतीहरूको पहिचान गरेका छौं । नेपालको राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा देखिएको समस्याबाट मालारानी गाउँपालिका समेत अछुतो रहन सकेको छैन । संघीय सरकारबाट हस्तान्तरण भई प्राप्त हुने संघीय समानिकरण अनुदान तथा राजस्व बाँडफाँड रकममा ठूलो कटौती भई प्राप्त भएको अवस्था छ, तथापि स्थानीय सरकार प्रति जनताको आशा भने असिमित रहेको छ । यसरी सिमित स्रोत साधनबाट जनताका सबै इच्छा, चाहना तथा आकाङ्क्षा साथै सार्वजनिक सेवा प्रवाह र विकास निर्माणका कार्यलाई सौँच अनुरूप तिब्रता दिन आफैमा अत्यन्तै चुनौतीपूर्ण छ । यस्तो अवस्थामा गाउँपालिकाको राजस्व अधिकारको पूर्ण उपयोग गरी आन्तरिक राजस्व सक्षमतालाई अभिवृद्धि गर्दै सिमित स्रोत साधनको उच्चतम र न्यायोचित उपयोगमा ध्यान केन्द्रित गर्नुपर्ने देखिएको छ । समस्यालाई मध्येनजर

गर्दै समाधानको लागि चालु प्रकृतिका खर्चमा मितव्ययीता कायम गर्दै आर्थिक अनुशासनलाई थप सशक्त पार्नुपर्ने देखिन्छ ।

“कृषि, पर्यटन र सहकारी: समृद्ध मालारानी” भन्ने दीर्घकालीन सौँचका साथ विकास कार्यलाई नीति तथा लक्ष्यमा आधारित बनाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले तर्जुमा गरिएको मालारानी गाउँपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षीय (२०७८।०७९ देखि २०८२।०८३) आवधिक योजनाले दिगो तथा समुचित विकासको लागि मार्गनिर्देश गरेको छ । यस अवसरमा मालारानी गाउँपालिकाको समृद्धि र विकासको पथमा सिर्जनशील र सकारात्मक योगदान गर्नुहुने राजनीतिकर्मी, समाजसेवी, बुद्धिजीवी, स्वास्थ्यकर्मी, शिक्षक तथा कर्मचारीहरू, सुरक्षाकर्मी, सञ्चारकर्मी र सम्पूर्ण मालारानीवासीलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

सम्पूर्ण सभा सदस्य ज्यूहरू,

प्रथम आवधिक योजनाले लिएको समृद्धिका लागि पाँच मुख्य आधार र समृद्धिका लागि सात सहयोगी क्षेत्रमा गाउँपालिकाले हाँसिल गरेको उपलब्धिलाई समीक्षा गर्दै दीर्घकालीन सौँच प्राप्तिको लागि हामी सबैको संयुक्त प्रयास महत्वपूर्ण रहेको छ । गाउँपालिकाको जिल्ला सदरमुकाम साँगको पहुँचलाई सहज बनाउँदै पूर्वाधारको पनि पूर्वाधारको रूपमा चिनिने सडक पूर्वाधार विस्तार तथा स्तरोन्नतिलाई विशेष प्राथमिकता दिईएको छ । गाउँपालिका भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूको निरन्तर रूपमा समायोजन तथा दरबन्दी मिलान सम्बन्धी कार्य गरिएको छ, साथै स्थानीय पाठ्यक्रम तयार गरी लागू गरिएको छ । गाउँपालिका भित्र रहेका विपन्न दीर्घरोगीहरूलाई निःशुल्क औषधी वितरणको व्यवस्था मिलाईएको छ । मालारानी गाउँपालिकाको समृद्धिका आधारका रूपमा रहेका कृषि, पशुपंक्षी, पर्यटन र सहकारीको साथै समृद्धिका सहयोगी क्षेत्रका रूपमा रहेको उद्यमशीलता प्रवर्द्धनको लागि मालारानी कृषि तथा पशु उद्यमशीलता विकास परियोजना लागत साझेदारीमा सञ्चालन गरिएको छ । खानेपानीको पहुँच विस्तारको लागि एक घर-एक धारा खानेपानी आयोजना संघ तथा प्रदेश सरकारको सहकार्य र सरोकारवालाहरूको सहभागितामा सञ्चालन गरिएको छ । रोजगारविहीन विपन्न तर उर्जावान जनशक्तिलाई रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत् न्यूनतम रोजगारीको सुनिश्चित गरी सीप विकासको लागि अवसर प्रदान गरिएको छ । उपाध्यक्ष साहाराविहीन कार्यक्रम मार्फत् संघीय सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत समावेश नभएका एकल पुरुष तथा सहाराविहीन नागरिकलाई सामाजिक सुरक्षाको दायरा भित्र समावेश गरिएको छ । उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गरी गरिबी निवारण गर्नको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत् सीप विकास गरी उद्यमी सिर्जना भई प्रविधि हस्तान्तरण गरिएको छ । सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई नविन सूचना प्रविधि साँग जोडी छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाई उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता प्रवर्द्धन गर्न विभिन्न नविन प्रणाली अङ्गीकार गरिएको छ ।

सभा सदस्य ज्यूहरू,

माथि उल्लेखित प्रयासहरूलाई सार्थक तुल्याउने तथा विकास र समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिको सन्दर्भमा गाउँपालिकाको लागि निम्न अवसरहरू सिर्जना भएका छन् ।

- स्थानीय सरकारहरू संविधानतः स्थापना भई २२ वटा एकल अधिकार र १५ वटा साझा अधिकार किटान भएकोमा सोही आधारमा क्रमशः कानून निर्माण भई प्रभावकारी शासन सञ्चालनको आधार तयार हुनु ।

- गाउँपालिकाको आ.व. २०७८।०७९ देखि २०८२।०८३ सम्मको लागि तर्जुमा गरिएको प्रथम पञ्चवर्षीय आवधिक योजनाबाट स्पष्ट लक्ष्य निर्धारण भई विकासको मार्गचित्र तयार हुनु ।
- युवाहरूले देश विदेशमा रोजगारीको क्रममा सिकेका ज्ञान, सीपको प्रयोग गरी व्यवसायिक कृषि, पशुपालन, घरेलु तथा साना उद्योग र व्यापार व्यवसाय सँग जोडी उद्यमशिलता प्रवर्द्धन गर्दै गाउँपालिकाको विकासलाई तिव्रता प्रदान गर्ने अवसर प्राप्त हुनु ।
- गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन, वडा कार्यालय भवन तथा शाखा कार्यालयहरूको सुदृढीकरण हुँदै गएकोले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो र जनमैत्री बनाउने अवसर प्राप्त हुनु ।
- सूचना प्रविधिको तिव्र विकास तथा सञ्जालीकरणले विद्युतीय शासन संस्थागत गर्ने अवसर प्राप्त हुनु ।
- गाउँपालिकामा सडक सञ्जालको व्यापक विस्तार भए सँगै निर्माण भएका सडकको स्तरोन्नती गरी आवागमन सहज तुल्याई सर्वाङ्गीण विकासको अतिरिक्त विशेषतः पर्यटन विकासको अवसर प्राप्त हुनु ।
- १५-शैया अस्पताल निर्माण कार्य सम्पन्न हुने चरणमा रहेकोले संघीय सरकार र सरोकारवालाहरूको सहकार्यमा अस्पताललाई सञ्चालनमा ल्याई सार्वजनिक स्वास्थ्यको साथै आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा समेत गाउँपालिकाबाटै प्रदान गर्न सकिने अवसर प्राप्त भएको छ ।

सभा सदस्य ज्यूहरू,

उल्लिखित अवसरको साथै हाम्रो समक्ष विभिन्न चुनौती समेत रहेका छन् ।

- राष्ट्रिय आर्थिक संकटको कारण संघ तथा प्रदेश सरकारबाट वित्तीय हस्तान्तरण रकम कटौती भई प्राप्त भएको, गाउँपालिकाको न्यून आन्तरिक आय र सीमित स्रोत तथा साधनको प्रयोग गरी समग्र शासन सञ्चालन मालारानी वासीको इच्छा, आकांक्षा अनुरूप सम्पादन गर्नु ।
- कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी संघीय तथा प्रादेशिक कानून तर्जुमा नहुनु, सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी नयाँ-नयाँ पद्धतिको विस्तार हुनु, कार्यबोझ थपिँदै जानु तर सो अनुरूप पर्याप्त जनशक्ति अभावको कारण प्रभावकारी सेवा प्रवाहमा कठिनाई आउनु ।
- वडा कार्यालयहरूमा स्थायी कर्मचारीको अभावमा दैनिक कार्यसम्पादन समेत प्रभावित हुनु ।
- कानूनी जटीलता, दोहोरोपनाको कारण अन्योलताको अवस्था सिर्जना हुनु ।
- गाउँपालिकामा धेरै संख्यामा रहने स-साना योजनाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी विकास निर्माणका कार्यको दिगोपना सुनिश्चित गर्नु ।
- आर्थिक अनुशासन कायम गर्दै सिमित आर्थिक स्रोतको समुचित र न्यायोचित उपयोग सुनिश्चित गर्नु ।

सभा सदस्य ज्यूहरू,

अब म आ.व. २०८१।०८२ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधार प्रस्तुत गर्दछु ।

नेपालको संविधान, २०७२ को भाग १९ मा स्थानीय आर्थिक कार्यप्रणाली सम्बन्धी व्यवस्था, अनुसूची-८ मा रहेको स्थानीय तहको एकल अधिकार सूची र अनुसूची-९ मा रहेको संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकार सूची, मालारानी गाउँपालिकाको प्रथम आवधिक विकास योजना, राष्ट्रिय आवधिक योजना, संघीय तथा प्रादेशिक नीति तथा कार्यक्रम, दिगो विकास लक्ष्य, दिगो विकास लक्ष्य

स्थानीयकरण स्रोत पुस्तिका, २०७७ तथा गाउँपालिकाका प्रतिबद्धताको परिधि भित्र रही मालारानी गाउँपालिकाले यो नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा मालारानी गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिका (कार्यविभाजन) नियमावली, २०७४ बमोजिम गठित विभिन्न समिति (राजस्व परामर्श समिति, लेखा समिति, विधेयक समिति, पूर्वाधार विकास समिति, सामाजिक विकास समिति, आर्थिक विकास समिति, सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास समिति, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन समिति, स्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति) बाट प्राप्त सिफारिस, प्राथमिकीकरण, पृष्ठपोषण, सुझाव तथा सल्लाहहरू वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमाको मुख्य आधारको रूपमा रहेका छन् । विभिन्न सम्बद्ध कानूनको व्यवस्था र राष्ट्रिय लक्ष्य पनि नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा आधारको रूपमा लिईएको छ । यसको साथै मालारानी गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिको लागि सरोकार राख्ने राजनीतिकर्मी, बुद्धिजिवी, समाजसेवी, विषयगत शाखा, कर्मचारी, शिक्षक, सुरक्षाकर्मी, पत्रकार तथा सम्पूर्ण मालारानी वासी बाट प्राप्त राय, सुझाव तथा सल्लाह समेत वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमाका आधार रहेका छन् ।

सभासदस्य ज्यूहरू,

चालु आ.व. का लागि गाउँसभाबाट विनियोजित रू. ६३ करोड २३ लाख २२ हजार ९ सय ८८ रकममध्ये चालुतर्फ रू. ४८ करोड ५ लाख २ सय २४ र पुँजीगततर्फ १५ करोड १८ लाख २२ हजार ७ सय ६४ रकम विनियोजन भएको थियो । विनियोजित रकममध्ये चालु आ.व. को ११ महिनासम्ममा चालुतर्फ २८ करोड ९९ लाख ६६ हजार ८ सय ७१ र पुँजीगततर्फ ५ करोड ५६ लाख ६६ हजार १ सय ८३ रकम खर्च भएको छ । जसअनुसार पुँजिगततर्फ ३६.६७ प्रतिशत र चालुतर्फको ६०.३५ प्रतिशत गरी समग्र बजेटको ५४.६६ प्रतिशत खर्च भएको अवस्था छ । चालु आ.व. मा रू. ८० लाख रकम राजस्व संकलन गर्ने लक्ष्य लिइएकोमा हालसम्म रू.८१ लाख ८० हजार ८ सय ९० रकम संकलन भई लक्ष्य प्राप्त भएको अवस्था छ ।

- ११ किमी नयाँ सडक, ३ किमि स्ट्रक्चर सहितको ग्रावेल, १ कि.मी. कालोपत्रे तथा १२ किमी सडकको स्तरोन्नति गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- मालारानी कृषि तथा पशु उद्यमशिलता विकास परियोजना अन्तर्गत चालु आ.व. मा ११५ वटा बाखा, १४ वटा बोका, १० वटा भैसी तथा ६ वटा गाई वितरण गरिएको छ । साथै २५ वटा बाखाको खोर निर्माण र १० वटा गोठ सुधारका कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- आ.व. २०७९।०८० देखी शुरु गरिएको व्यावसायिक कागती खेती कार्यक्रम अन्तर्गत गत आ.व. मा ७० घरमा न्यूनतम ५० बोट कागती लगाइएकोमा चालु आ.व. मा समेत उक्त कार्यक्रम कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ ।
- भवन तर्फ, खन स्वास्थ्य चौकी भवन स्तरोन्नति कार्य सम्पन्न भएको छ । कालिका ने.रा. मा.वि. सम्पन्न हुने चरणमा रहेको छ भने किरण मा.वि. भवन निर्माणाधीन रहेको छ ।
- विद्यालयको कक्षा र तहको समायोजन गर्ने र माध्यमिक तहसम्म शिक्षक दरवन्दी मिलान र व्यवस्थापन गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ।

- मालारानी गाउँपालिका १५ शैया अस्पतालको निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा रही हाल सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको लागि नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयमा पहलकदमी भएको छ ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सँगको लागत साझेदारीमा EACH परियोजना सञ्चालन भई जम्मा रकम रु. ३ करोड ८२ लाख बराबरका ४ वटा खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना, विपद् व्यवस्थापन, स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम, २ वटा स्वास्थ्य संस्था भवन र रेडक्रस उपशाखा भवन भौतिक पूर्वाधार निर्माण लगायतका कार्य सम्पन्न भएका छन् । एक घर-एक धारा खानेपानी आयोजना अन्तर्गत EACH परियोजना सँगको सहकार्यमा वडा नं. ३, ६ र ९ मा २३६ वटा घरधुरीमा खानेपानी धारा निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- विद्यालयलाई 'हाम्रो मालारानी' नामक स्थानीय पाठ्यक्रमको कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्नको लागि स्रोत सामग्री निर्माणको भैसकेको छ ।
- विद्यालयमा रिक्त भएका र रिक्त हुने सम्भावना रहेका शिक्षक पदमा करार पदपूर्ती गर्न शिक्षक बैंक स्थापना गर्ने कार्य अगाडी बढाइएको छ ।
- जीर्ण पत्रे ढुङ्गा छाना विस्थापन कार्यक्रम अन्तर्गत गाउँपालिकाबाट चालु आ.व. मा १५० घरधुरीलाई जस्ता पाता उपलब्ध गराइएको छ भने संघीय सरकार सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम अन्तर्गत ६८ घरधुरी को सम्झौता भई कार्यान्वयन भइरहेकोमा ४० घरधुरी भुक्तानीको क्रममा रहेका छन् ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका १०१९ जना दीर्घ रोगीहरुलाई निःशुल्क औषधी वितरण गरिएको छ ।
- गाउँपालिकाको समग्र कार्यसम्पादन सूचकको रूपमा रहेका LISA, FRA, GESI Audit, वित्त आयोगको मूल्याङ्कनमा सुधारको लागि कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।
- कर्मचारी व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा सामुदायिक विद्यालय सम्म विस्तार गर्ने गरी केन्द्रिकृत ई-हाजिरी प्रणाली लागू गर्नको लागि सूचना प्रविधि विभागमा प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।
- आ.व. २०७४।०७५ देखी हाल सम्मको बेरुजुको लगत तयार गरी फछ्यौट गर्नको लागि वर्गीकरण गर्ने कार्य गरिएको छ ।
- चालु आ.व. मा ३ वटा ऐन, १ वटा मापदण्ड र १० वटा कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयन भैरहेको छ ।
- सार्वजनिक जवाफदेहीता तथा सूचनाको हक प्रत्याभूतिको लागि गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गर्नको लागि प्रक्रिया अगाडी बढाइएको छ ।
- खाद्यान्न बालीको उन्नत बिउ उपयोगमा अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत ८५८० के.जी. गहुँको बिउ ५०% अनुदानमा उपलब्ध गराइएको छ ।
- गाउँपालिका भित्रका कृषकहरुलाई ५०% अनुदानमा ३० वटा मिनि टिलर वितरणको लागि सम्झौता भई कार्यान्वयनमा रहेको छ । साथै १११ वटा मौरीको घर र ११५ वटा टनेल ५०% अनुदानमा वितरण गरिएको छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत ८५ जना रोजगारविहीन विपन्न नागरिकले रोजगारी प्राप्त गरेका छन् । साथै वैदेशिक रोजगारमा जानेहरुको पुनः श्रम स्वीकृतिको कार्य शुरु गरिएको छ ।

- लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (MEDPA) अन्तर्गत ३३ जना महिलाहरूलाई नौमती बाजा तालिमको साथै उद्यमीहरूलाई सिलाई कटाई सम्बन्धी, मौरी पालन सम्बन्धी पुनर्ताजगी तालिम प्रदान गरी वाद्यवादन सामाग्री तथा प्रविधिहरू हस्तान्तरण गरिएको छ ।
- गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा वडास्तरीय वास योजना तर्जुमा गरी टोल सरसफाई समिति गठन गरिएको छ । यसरी पूर्ण सरसफाई उन्मुख गाउँपालिकाको लागि प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।
- विद्यालयको वार्षिक शैक्षिक कार्यक्रमलाई एकरूपताकासाथ सञ्चालन गर्नको लागि गाउँपालिकास्तरीय शैक्षिक कार्यपत्रो यसै शैक्षिक सत्र २०८१ देखि प्रारम्भ गरिएको छ ।
- २४ जना भूमिहीन दलित, ४ जना भूमिहीन सुकुम्वासी र ९८९ जना अव्यवस्थित बसोवासीहरूका निवेदन भूमि प्राप्तिका लागि राष्ट्रिय अभियान NALCIS मा प्रविष्टी गरी जग्गा प्राप्तिको लागि प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।
- बालविवाह, बहुविवाह, दाईजो प्रथा, छुवाछुत र लागुऔषध न्यूनीकरणसम्बन्धी सचेतनामूलक सडक नाटक कार्यक्रम सम्पूर्ण माध्यमिक विद्यालयहरूमा सञ्चालन गरिएको छ ।
- न्यायिक समिति मार्फत् चालु आ.व. मा परेका जम्मा १० वटा उजुरीहरूमध्ये ५ वटा उजुरी फछ्यौट भई लगतकट्टा गरिएको छ भने अन्य उजुरी समेत फछ्यौट हुने क्रममा रहेका छन् ।
- गाउँपालिकाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८० तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेको छ । पालिकामा वर्षेनी आगलागीबाट हुने ठूलो क्षतिलाई मध्येनजर गरी अग्नि नियन्त्रणको लागि मोटर सहितको ट्यांकरको व्यवस्था गरिएको छ ।
- सार्वजनिक जवाफदेहीता प्रवर्द्धन गर्नको लागि चालु आ.व. मा ४ पटक सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू ।

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ का नीति तथा कार्यक्रमहरू पेश गर्न चाहन्छु ।

१. आर्थिक विकास क्षेत्र

क. कृषि तथा पशुपंक्षी

- कृषि तथा पशुपालन व्यावसायबाट उत्पादित वस्तुको बिक्रिमा अनुदान उपलब्ध गराउन, सुरक्षित भण्डारण तथा बजारीकरणको लागि सहजीकरण गर्न कोल्ड स्टोर, कोशेली घर, सहकारी संस्थाहरूलाई सबल र क्रियाशील बनाउनको लागि हेफर प्रोजेक्ट नेपाल सँगको साझेदारीमा सञ्चालित कृषि तथा पशु उद्यमशिलता विकास परियोजनालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- युवाहरूलाई गाउँपालिकामै स्वरोजगारीको लागि उत्प्रेरित गर्दै कृषि तथा पशुपालन फर्म सञ्चालनको लागि प्रोत्साहित गर्ने कार्यक्रमहरू सन्चालन गरिने छ ।
- प्रदेश सरकार सँगको सहकार्यमा बाखा प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- व्यावसायिक कागती खेती कार्यक्रमलाई आगामी आ.व. मा समेत निरन्तरता दिइने छ ।
- गाउँपालिकामा एक पालिका एक भेटेरिनरी डाक्टर कार्यक्रम अन्तर्गत भेटेरिनरी डाक्टरको व्यवस्था गरी पशु स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गरिने छ ।

- गाउँपालिकामा रहेको आधारभूत भेटेरिनरी प्रयोगशालाको सबलीकरण गरिने छ । यसरी रोगहरूको पहिचान समयमै गरी महामारी, आकस्मिक रोग नियन्त्रण तथा खोपका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- गाउँपालिकामा कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रम मार्फत् पशु नस्ल सुधारको कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- कृषि उत्पादन वृद्धिको लागि कृषकहरूलाई उन्नत जातका धान, गहुँ, मकै का बिउ वितरण गरिने छ ।
- नमूना सुन्तला बगैँचा स्थापना तथा विस्तारको कार्य सञ्चालन गरिने छ ।
- आलु पकेट कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै यसलाई थप विस्तार गर्दै लगिने छ ।
- कृषकहरूको अभिलेखीकरण तथा कृषि सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रभावकारी व्यवस्थापनको लागि किसान सूचीकरण तथा किसान परिचयपत्र वितरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- कृषि तथा पशुपालनका कार्यक्रमहरू सन्चालन गर्दा किसानहरूको व्यवसाय संरक्षणको लागि पशु तथा कृषि विमा कार्यक्रममा अनिवार्य सहभागि गराउनको लागि सबै वडाहरूमा सचेतीकरणका कार्यक्रमहरू सन्चालन गरिने छ ।
- व्यवसायिक रूपमा कृषि गर्ने कृषकहरूलाई आवश्यक पर्ने हाते ट्याक्टर लगायतका कृषि यन्त्र उपकरण ५०% अनुदानमा हस्तान्तरण गरिने छ ।
- अलैंची, किवि, मौरी पालन, च्याउ खेतिजस्ता सहज रूपमा शीघ्र प्रतिफल दिने उद्यमका व्यवसायीलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- कृषि तथा पशु उद्यमशिलता विकास परियोजना अन्तर्गत गाई र भैंसीपालन व्यवसायलाई प्रवर्द्धन र भकारो सुधारका कार्यक्रमहरू सन्चालन गरिने छ ।
- कृषि तथा पशु उद्यमशिलता विकास परियोजना अन्तर्गत घाँसको बिरुवा, नर्सरी स्थापना तथा उन्नत बिउ वितरणको कार्य गरिने छ ।
- कृषि तथा पशु उद्यमशिलता विकास परियोजना अन्तर्गत कृषकहरूको क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- वडा नं. ५ स्थित रातामाटामा निर्माण भएको शित भण्डारण केन्द्रलाई सञ्चालनमा ल्याई खाद्यान्न बालीलाई सुरक्षित भण्डारणको प्रबन्ध मिलाइने छ ।
- बन्धुबाट कृषकहरूको बाली संरक्षण गर्न संघीय र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

ख. पर्यटन र संस्कृति

- मालारानी मन्दिर, नरसिंहस्थान मन्दिर, दारेगौडा मन्दिर, तिलकुवा झरना, राँगामारे, लोहोरीको लेक, गढीको लेक, हंसपुर कोट, खन गुफा, जालकाँडा, रकगार्डेन, चौवाटिको लेक, भण्डारथुम र तीनसल्ली भगवती मन्दिर, बरम्कोटको झोलुङ्गे पुल आदि मुख्य पर्यटकीय संभावना बोकेका स्थलहरूको पर्यटन पूर्वाधार निर्माण तथा विकासको लागि वृहत् पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गरी कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाउन पहल गरिने छ ।

- आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको सुरक्षित बसोबासको लागि मालारानी मन्दिर लगायत अन्य क्षेत्रमा निर्माण भएका भवनलाई अतिथि गृहको रूपमा प्रयोग गर्न पहल गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्र होमस्टे सञ्चालनको सम्भावना बोकेका क्षेत्रमा सामुदायिक होमस्टे दर्ता गर्ने व्यवस्था मिलाई प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- स्थानीय संस्कृतिको रूपमा रहेको सोरठी नाच, रोपाईं जात्रा, देउसी भैलो, तीज गीत, फागु नाच, सराय नाँच, पञ्चेबाजा नाच र भजन आदिलाई संवर्द्धन तथा प्रचार प्रसार गर्नको लागि कार्यविधि बनाई कलाकारको समूह सूचीकृत गर्ने र उनीहरूको सबलीकरणको लागि आवश्यक तालिम, पोशाक, वाद्यवाधनका सामग्रीसहित प्रोत्साहन गरी आवश्यकता अनुसार प्रदर्शन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- मुख्य-मुख्य पर्यटकीय स्थलहरूको चिनारी सहितका होर्डिङ्ग बोर्डहरू, पर्यटन ब्रोसर, भिडियो डकुमेन्ट्री इत्यादिको माध्यमबाट पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि प्रचारप्रसारको व्यवस्था मिलाइने छ ।

ग.श्रम तथा रोजगारतर्फ

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाउन सामुदायिक आयोजनामा पालिकाले आवश्यक लागत साझेदारीका आधारमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- वडा तहमा लागत साझेदारी कायम गरी रोजगारीको प्रवर्द्धन र भौतिक पूर्वाधारको समेत विकास गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका नागरिकहरूको ज्ञान, सिप, पुँजी र प्रविधिलाई उनीहरूको क्षमताका आधारमा आवश्यक नीति निर्माण गरी विभिन्न निकायसँग समन्वय गरिने छ ।
- स्थानीयस्तरमा रोजगारीको प्रवर्द्धनका लागि पालिकास्तरीय सार्वजनिक निर्माण कार्यहरूमा सम्भव भए सम्म श्रममूलक प्रविधिको प्रयोग गर्दै सूचीकृत बेरोजगारलाई कार्य गराई रोजगारी सिर्जनामा जोड दिइने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका बेरोजगार व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण गरी रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा बेरोजगारीको सूची अद्यावधिक र व्यवस्थित गरिने छ । पालिकाभित्र उपलब्ध रोजगारीका अवसरहरूको पहिचान गरी सोको सूचना प्रवाह गरिने छ ।
- वैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्तिहरूको लागि श्रम स्विकृती र पुनः श्रम स्विकृतीको कार्यलाई प्रभावकारी तरिकाले कार्यान्वयन गरिने छ ।
- दक्ष तथा सक्षम जनशक्तिको विकास गरि आन्तरिक रोजगारीको प्रवर्द्धन गर्न युवा रोजगारीको लागि रूपान्तरण पहल परियोजना अन्तर्गत कार्यस्थलमा आधारित सिप, क्षमता विकास र जीवन उपयोगी सीप विकास तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरी स्वरोजगार बन्न उत्प्रेरित गरिने छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत एक सय दिनको रोजगारीमा खटिएका श्रमिकहरूको सुरक्षालाई मध्यनजर गरी रोजगारीमा खटिनुपूर्व अभिमूखिकरण कार्यक्रम संचालन तथा कार्यस्थलमा आवश्यक सुरक्षा सामग्रीहरूको सुनिश्चितता गरिने छ ।
- गठित रोजगार संवाद मञ्चको सञ्चालन, स्थानीय तहको रोजगार रणनीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन तथा आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धन अभियान सम्बन्धी कार्यक्रम तथा श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान जस्ता कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाइने छ ।

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमका श्रमिकहरूलाई संघीय सरकारको नीति अनुरूप उत्पादनतर्फ उन्मुख गराउने प्रकृतिका आयोजनाहरूमा परिचालन गरिने छ ।

घ. उद्योग, वाणिज्य र आपूर्ति

- औद्योगिक ग्रामको डि.पि.आर. तयार भैसकेकोले पूर्वाधार निर्माण तथा सञ्चालनको लागि संघीय सरकारसँग आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गरिने छ ।
- परम्परागत ज्ञान तथा सीपमा आधारित पेशा व्यवसायलाई प्रविधि हस्तान्तरण मार्फत संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइने छ ।
- गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेडपा) लाई निरन्तरता दिइने छ । नयाँ उद्यमी सिर्जना तथा उद्यमीको स्तरोन्नतिको लागि सीप विकास तालिम तथा प्रविधि हस्तान्तरणका कार्य गरिने छ ।
- मेडपा कार्यक्रम अन्तर्गत लघु उद्यम बाट हुन सक्ने सम्भाव्य उत्पादनको उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्दै बजार प्रतिस्पर्धा वृद्धि गर्न सघाउ पन्याउने प्रकृतिका प्रविधि हस्तान्तरण गरिने छ ।
- अति गरिब परिवारहरूको उत्थानको लागि सामुहिक रूपमा साझा सुविधा केन्द्रको स्थापना गरिने छ ।
- स्थानीय वस्तुहरूको उत्पादन, आपूर्ति तथा निकासी प्रक्षेपण, मूल्य निर्धारण र अनुगमन कार्यको लागि कार्यविधि तर्जुमा गरी व्यवस्थित गरिने छ ।
- जडिबुटीहरूको पहिचान, उत्पादन, संकलन, बजारीकरण कार्यलाई संस्थागत गरी उपयोग गर्ने नीति लिइने छ ।
- मुख्य बजारहरू र हाटबजारहरूलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न व्यवस्थापन समितिको गठन र क्रियाशिलताको लागि सहजीकरण गरिने छ ।

ड) सहकारी

- सहकारीको माध्यमबाट स्थानीय स्रोत, साधन, सीप र पूँजीको अधिकतम परिचालन गरी गाउँपालिकाको आर्थिक सामाजिक रूपान्तरण गर्ने नीति लिइने छ ।
- गाउँपालिकामा सञ्चालित सहकारीहरूलाई तालिम तथा प्रशिक्षण मार्फत क्षमता विकास तथा संस्थागत सुदृढीकरण गर्ने गराउने नीति लिइने छ ।
- समान प्रकृति र उद्देश्यका सहकारीहरूलाई क्रमशः गाभी एक वडा-एक सहकारी को नीति लिँदै प्रभावकारी सञ्चालनको लागि व्यवस्था गरिने छ ।
- सहकारीमा रहेका समस्याहरूको समाधानको लागि COPOMIS प्रणालीको पूर्ण प्रयोग गरिने छ । गाउँपालिका भित्रका सहकारी संस्थालाई अनिवार्य रूपमा COPOMIS प्रणालीमा आवद्ध गराई प्रणाली व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
- सहकारी संस्थामा देखिएको वित्तीय जोखिमलाई कम गर्न संघीय नीति अनुरूप निरन्तर रूपमा सहकारीहरूको नियमन, अनुगमन र निरीक्षण गरिने छ ।

- सहकारीको माध्यमबाट स्थानीय उत्पादनको बजार व्यवस्था गर्नको लागि आवश्यक पहल तथा सहजीकरण गरिने छ ।

२. सामाजिक विकास क्षेत्र

क. शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधितर्फ:

- नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन (२०७४), विभिन्न आवधिक योजनाहरू, अनिवार्य तथा निशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन (२०७५), अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा नियमावली (२०७७), राष्ट्रिय शिक्षा नीति (२०७६), संघीय तथा प्रादेशिक शिक्षा ऐन तथा नियमावलीहरू, विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना (SESP), गाउँपालिकाको विभिन्न ऐन, कानून तथा मापदण्ड लगायतका आधारमा स्थानीय आवश्यकताको पहिचान गरी त्यसैको आधारमा स्थानीय शिक्षाको विकासको लागि पाँच वर्षको गाउँ शिक्षा योजना (२०८१/८२-२०८५/८६) तयार गरी लागु गरिने छ ।
- शिक्षक सेवा आयोगबाट प्रकाशित सूचीमा करारका लागि कुनै उम्मेद्वार नरहेको अवस्थामा वा सूचीमा समावेश भएका उम्मेद्वारको शिक्षक पदमा नियुक्ति हुन निवेदन नपर्ने अवस्थामा विद्यालयमा करार शिक्षक पदपूर्ती यथाशीघ्र गर्नको लागि गाउँपालिकाबाट शिक्षकको करार सूची (शिक्षक बैंक) तयार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- विद्यालय बाहिर रहेका विद्यालय उमेर समूहका बालबालिकालाई विद्यालय शिक्षामा पहुँच तथा नियमितताको सुनिश्चित गर्न वडा शिक्षा समितिलाई मुख्य जिम्मेवार र जवाफदेही बनाइने छ ।
- विद्यालयको आवधिक परीक्षामा सहभागी भएका विद्यार्थी संख्याको आधारमा IEMIS मा प्रविष्ट शैक्षिक तथ्यांक सत्यापन गरी संघीय सरकारको सशर्त अनुदानको निकास, छात्रवृत्ति व्यवस्थापन, विद्यालय समायोजन, विद्यालयको तह वा कक्षा घटाउने र शिक्षक दरवन्दी मिलानको कार्य गरिने छ ।
- विद्यालय शिक्षामा संघीय सरकार, प्रादेशिक सरकार, गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नको लागि निरन्तर रूपमा अनुगमन तथा मूल्यांकन गरिने छ ।
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७८ अनुसार सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई थप क्रियाशील र व्यवस्थित बनाई सञ्चालन गर्नको लागि गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै वडालाई जिम्मेवार बनाइने र सोको नियमित अनुगमन गाउँपालिकाबाट गरिने छ ।
- स्थानीय पाठ्यक्रमको कार्यान्वयनको सहजताको लागि आर्थिक वर्षको पहिलो त्रैमासिक सम्ममा स्थानीय पाठ्यक्रम कार्यान्वयनको स्रोत सामग्री प्रकाशन र अभिमुखीकरण गरिने छ ।
- खेलकुद प्रतियोगितालाई थप प्रतिस्पर्धात्मक तथा व्यवस्थित बनाउन विद्यालय, सम्बन्धित वडा, जिल्ला खेलकुद विकास समिति तथा पालिका बिचको सहकार्यमा राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड र अध्यक्ष कप रनिङ्ग शिल्ड भलिबल प्रतियोगिता सञ्चालन गरिने छ ।
- विद्यालयमा सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई प्रवर्द्धन गर्न इन्टरनेट जडान र सञ्चालन गरेका विद्यालयलाई बजेटको परिधिमा रही प्रोत्साहन अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।

- विद्यालय शिक्षाको शैक्षिक उपलब्धि अभिवृद्धि गर्न विद्यालयका आवधिक परीक्षाको नतिजालाई विश्लेषण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ । कक्षा ५ को नमूना उपलब्धि परीक्षालाई थप व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिने छ ।
- वडा शिक्षा समितिले वडा अन्तर्गतको शैक्षिक कार्यक्रमको र शिक्षा शाखाले गाउँपालिका अन्तर्गतको शैक्षिक कार्यक्रमको कार्यान्वयन अवस्था र प्रगति विवरण त्रैमासिक रूपमा गाउँ शिक्षा समिति समक्ष पेश गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- विद्यालयको सक्षमता विकासको लागि आवश्यकताको पहिचानका आधारमा शैक्षिक नीति तथा कार्यक्रमको अभिमुखीकरण, प्रवोधीकरण र शैक्षिक जनशक्तिको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिने छ ।
- पालिका अन्तर्गतको कुनै विद्यालयमा विषयगत दोहोरोपन हुनेगरी कार्यरत रहेका शिक्षकलाई पालिका अन्तर्गतको अन्य विद्यालयमा पदस्थापन गर्दा दोहोरोपन नपर्ने अवस्था रहेमा अन्यत्र विद्यालयमा पदस्थापन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- विषयगत शिक्षक दरवन्दीको कमी रहेका विद्यालयलाई वस्तुगत र पारदर्शी रूपमा शिक्षण सहयोग अनुदानको वितरण गर्दा मापदण्डको आधारमा मात्र गरिने छ । साथै वडास्तरीय योजनामा त्यस्तो अनुदान छुट्याउन नपाइने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीको पेशागत विकासको प्रवर्द्धन गरिने छ । विद्यालयमा राजनीतिक दलका कुनै कार्यक्रम गर्न नपाइने व्यवस्थालाई कडाईका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- माध्यमिक तहसम्मको विद्यालय शिक्षा निःशुल्क हुने संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्थालाई कार्यान्वयनमा सघाउ पुर्याइने छ । साथै विद्यालयले अभिभावकबाट स्वेच्छिक रूपमा मात्र आर्थिक सहयोग लिन पाउने व्यवस्थाको पालना गराइने छ ।
- कम्प्युटर तथा सूचना प्रविधि सम्बन्धी ज्ञान सीपको आवश्यकतालाई मध्येनजर गरी विद्यालयहरूमा तालिम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- विद्यालयको लेखा प्रणालीलाई सरल, व्यवस्थित र थप पारदर्शी तुल्याउन Web Based को School Accounting Software लाई माध्यमिक विद्यालयहरूले अनिवार्य रूपमा प्रयोग गर्नुपर्ने र सोको लागि क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
- विद्यार्थीहरूलाई विपद्का समयमा सिकाई निरन्तरताको लागि सिकाइ आपुरण तथा द्रुत सिकाइ योजना (ReAL) कार्यान्वयन गरिने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरूलाई निःशुल्क स्यानिटरी प्याड वितरणको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- EACH परियोजना अन्तर्गत विद्यालयहरूमा विपद् व्यवस्थापन, सरसफाई, बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री भौतिक पूर्वाधार विकासमा सहकार्य गर्दै Three Star विद्यालयमा स्तरोन्नतिको लागि आवश्यक कार्य गरिने छ ।

- अपराधिक घटना तथा क्रियाकलापहरू बढिरहेको अवस्थामा त्यस्ता घटनामा कमी ल्याउन नेपाल प्रहरी सँगको साझेदारीमा विद्यालयहरूमा अपराध सम्बन्धी जानकारीमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- स्वस्थ जीवनयापनमा योगको महत्वलाई पहिचान गर्दै गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयमा पतञ्जली योग समिति सँगको सहकार्यमा योग अभ्यास सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

ख. स्वास्थ्य तथा पोषण तर्फ:

- प्रजनन स्वास्थ्य र सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सन्चालन गर्न EACH परियोजना समेतको सहकार्यमा व्यवस्थित गर्ने निति अवलम्बन गरिने छ ।
- पालिका भित्र सन्चालित वर्थिङ्ग सेन्टरहरू खन, बागी, हंसपुर र मरेङ्ग स्वास्थ्य चौकीमा गुणस्तरीय सेवा सन्चालनको व्यवस्थाको साथै अन्य वडामा समेत क्रमशः विस्तारको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरूलाई निःशुल्क क्याल्सियम चक्री र UPT Kit वितरण गर्ने कार्यलाई आगामी आ.व. मा पनि निरन्तरता दिइने छ ।
- “पूर्ण संस्थागत प्रसुति सेवायुक्त वडा तथा स्थानीय तह घोषणा तथा सुनिश्चितता सम्बन्धी मापदण्ड २०८०” लाई क्रमिक रूपमा कार्वान्यन गर्दै लगिने छ ।
- पालिका भित्र सन्चालित वर्थिङ्ग सेन्टरसम्म र वर्थिङ्ग सेन्टरवाट रेफर भै अर्घाखाँची अस्पताल र गुल्मी अस्पताल सम्म सुरक्षित प्रसुती सेवाको लागि आमाहरूलाई लैजान निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- वडा नं. ५ र ६ मा रहेको ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सन्चालन गर्दै लगिने छ ।
- पोषण विशेष कार्यक्रम सन्चालन गरी पालिकालाई पोषण मैत्री स्थानीय शासन प्रत्याभूत गर्न तर्फ अग्रसर गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको खनदह स्वास्थ्य चौकीमा रहेको एक मात्र OTC सेन्टरलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- पालिकालाई पूर्ण खोपयुक्त पालिका सुनिश्चितता र दिगोपनाको लागि विशेष कार्यक्रम सन्चालन गरिने छ ।
- नियमित तथा राष्ट्रिय खोप अभियानको समयमा खोप र खोपजन्य सामग्री सुरक्षित भण्डारणको लागि खन स्वास्थ्य चौकीमा रहेको फ्रिज सेन्टरलाई थप व्यवस्थित गरिने छ । साथै खन स्वास्थ्य चौकीवाट वडाका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा भ्याक्सिन ढुवानीको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईने छ ।
- क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रमको लागी जोखिम समुहमा रहेको समुदायमा नयाँ क्षयरोगका विरामीहरूको खोजपडताल कार्यक्रम सन्चालन गरिने छ ।
- आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको लागि निःशुल्क औषधी व्यवस्थापन गरिने छ ।
- दीर्घ रोग (सुगर, प्रेशर र छारे रोग) का विरामीहरूलाई निःशुल्क औषधि वितरणको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै थप व्यवस्थित गर्न आवश्यक परिमार्जन गरिने छ ।

- हंसपुर स्वास्थ्य चौकी र मरेङ्ग स्वास्थ्य चौकीमा सन्चालित ल्याव सेवालाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रभावकारी रूपमा सेवा सन्चालन गर्न आवश्यक जनशक्ति भौतिक श्रोत तथा साधनको उपलब्धता औषधि, औजार उपकरण तथा आवश्यक सामग्री प्रयाप्तता हुने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई सञ्चार खर्च उपलब्ध गराउँदै आएको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई गाउँपालिकामा ६० वर्ष उमेर पुरा गरी सेवा वाट अनिवार्य अवकाश हुँदा रु २०,००० सहित सम्मान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- विभिन्न नसर्ने रोगहरू सम्बन्धी समय-समयमा स्क्रिनिङ्ग कार्य गर्दै जनचेतनामूलक कार्यक्रम सन्चालन गरिने छ ।
- डेंगु तथा विभिन्न किटजन्य रोग तथा अन्य सरुवारोग नियन्त्रणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम सन्चालन गरिने छ ।
- मानसिक स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई आवश्यकता अनुसार वडा स्तरसम्म विस्तार गर्दै लगिने छ ।
- नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्रबाट प्रवाह हुने सेवालाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- पालिकाको १५-शैयाको आधारभूत अस्पताल भवन निर्माण कार्य सम्पन्न र हस्तान्तरण पछि सेवा सन्चालनको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
- आवश्यकता अनुसार विभिन्न स्वास्थ्य कार्यक्रम सन्चालन गर्दै जाने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- जीर्ण अवस्थामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूका भवनहरूलाई मर्मत सम्भार कार्य गर्दै लगिने छ ।
- खोप केन्द्र र गाउँघर क्लिनिक भवन नभएको स्थानमा क्रमशः भवन निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सेवाको उपयोग बढाउन स्वास्थ्य आमा समुह पुनर्गठन तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सन्चालन गर्दै लगिने छ ।
- पालिका तथा वडा स्तरीय स्वास्थ्य आपातकालीन प्रतिकार्य योजनाको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिने छ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूको वार्षिक रूपमा सामाजिक परीक्षण कार्य सन्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- आधुनिक प्रविधि मैत्री रेकर्डिङ्ग र रिपोर्टिङ्गको लागि DHIS 2, ELMIS, ETB, MPDSR, VACCINE QR CODE आदीको उपयोग लाई थप व्यवस्थित बनाई क्रमशः स्वास्थ्य संस्था स्तर सम्ममा विस्तार गरिने छ ।
- अपुग भएका HMIS TOOLS र कार्यक्रमगत अनुसूचीहरू छपाई गरी वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- स्वास्थ्य संस्था सन्चालनको लागि उपलब्ध गराउँदै आएको अनुदान रकमलाई निरन्तरता दिइने छ ।

- स्वास्थ्य संस्थाहरु तथा स्वास्थ्य कार्यक्रमहरुलाई प्रभावकारी रूपमा सन्चालन गर्न अनुगमनको थप व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गर्भवती महिलाहरुको होम भिजिट मार्फत् रिपोर्टिङ तथा सूचना सम्प्रेषण प्रयोजनार्थ मेडिक मोवाईल कार्यक्रमको शुभारम्भ गरिने छ ।
- आम जनसमुदायलाई चिकित्सकीय सेवा प्रदान गर्न पालिका स्तरीय निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर सन्चालन गरिने छ ।

ग. खानेपानी तथा सरसफाई तर्फः

- गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छताको सुविधामा समुदायको पहुँच वृद्धि गर्ने उद्देश्यले छनौट भएको 'सामुदायिक स्वास्थ्यका लागि एकिकृत पहल' (EACH) नामक परियोजनालाई निरन्तरता दिइने छ ।
- सबै घरधुरीमा दिगो आधारभूत खानेपानी सेवाको पहुँच पुऱ्याउन खानेपानी र खानेपानी गुणस्तर सेवा प्रवाहको ढाँचा, लागत अनुमानको लागि वित्तीय संयन्त्र र उद्देश्य तथा निर्धारित लक्ष्यहरु प्राप्तिको लागि रणनीतिक कार्यहरु गरिने छ ।
- सरसफाई तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा सन् २०२५ सम्ममा वातावरणीय सेवाहरुमा पहुँच वृद्धि र सुधार गर्नुका साथै सरसफाई तथा स्वच्छता सेवा प्रवाहको लागि पूर्ण सरसफाई प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ । साथै साझेदार संस्थाहरूसँग समन्वय गरी पालिकाले अङ्गीकार गरेको वास योजना अनुरूप क्रमशः पूर्ण सरसफाई उन्मुख वडा तथा पालिका घोषणाको लागि आवश्यक कार्य गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्था साथै बजार तथा अन्य सार्वजनिक स्थलहरुमा निरन्तर रूपमा सरसफाई सेवा र आधारभूत स्वच्छता सेवालाई लागि निरन्तरता दिइने छ ।
- गाउँपालिका भित्र सन् २०२५ सम्ममा ठोस फोहोरको व्यवस्थापनमा सुधार गर्न नीति तथा योजना बनाई कार्यान्वयन गरिने छ ।
- EACH परियोजना र गाउँपालिकाको लागत सहभागितामा खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी योजनाहरुको संभाव्यता अध्ययन गरी संभाव्य योजनाहरुको डिपिआर तयार गरी निर्माण कार्यको प्रारम्भ गरिने छ ।
- EACH परियोजना सँगको सहकार्यमा फोहोर मैला संकलन, प्रशोधन तथा व्यवस्थापनलाई नवीन प्रविधि, असल अभ्यास तथा सिकाई आदान प्रदान मार्फत् थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
- विद्युतीय लिफ्ट खानेपानीमा लाग्ने विद्युत महशुलमा उपलब्ध गराउँदै आएको ८० प्रतिशत अनुदानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सौर्य खानेपानी लिफ्टिङ आयोजनालाई आवश्यकता अनुसार विद्युतीय लिफ्टिङ खानेपानी आयोजनाको रूपमा परिणत गरी खानेपानी आपूर्तिमा सहजता ल्याउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

घ. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण तर्फः

- ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र वितरण सम्बन्धी कार्यविधिलाई आवश्यक परिमार्जन गरी वडास्तरबाटै ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्र उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गाउँपालिकाका नीति, बजेट तथा कार्यक्रम र कानून तर्जुमा गर्दा लैङ्गिक समावेशी हुने गरी गरिनेछ । बजेट निर्माण गर्दा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (Gender Responsive Budget (GRB)) को अवधारणालाई ध्यानमा राखी निर्माण गरिने छ र त्यसको लागि आवश्यक तालिम तथा अभिमूखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरणको क्षेत्रमा पहिचान गरिएका विद्यमान १२ वटा जल्दाबल्दा समस्याहरू सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्र, १९९५ सम्बन्धी अभिमूखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- संयुक्त राष्ट्रसंघको सुरक्षा परिषद्को महिला, शान्ति र सुरक्षा सम्बन्धी निर्णय नं. १३२५ र सशस्त्र द्वन्दको समयमा युद्ध कार्यनीतिको रूपमा हुने यौनहिंसा सम्बन्धी निर्णय नं. १८२० सम्बन्धी अभिमूखीकरण कार्यक्रम तथा तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
- ज्येष्ठ नागरिक तथा अति अशक्त अपाङ्गलाई टोल-टोलमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ज्येष्ठ नागरिकको हेरचाहमा परिवार र समाजको भूमिकाबारेमा नीतिगत व्यवस्था गरिने छ । ज्येष्ठ नागरिकलाई सार्वजनिक सेवामा प्राथमिकता दिनुका साथै सहूलियतको प्रबन्ध गरिने र उनीहरूको घरमा नै स्वास्थ्य परीक्षण एवम् औषधी उपलब्ध गराउने व्यवस्थाको लागि पहल गरिने छ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सम्मानपूर्ण जीवनको प्रत्याभूति गर्न अपाङ्गता विपेश कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । अपाङ्गमैत्री सार्वजनिक संरचना तथा सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाइने छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई आवश्यक साहायक सामग्रीहरू निःशुल्क उपलब्ध गराउने व्यवस्थाको लागि पहल गरिने छ ।
- बालविवाह अन्त्यको लागि टोलविकास संस्था तथा किशोरी सञ्जालहरूको परिचालन गरी सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- समाजमा विद्यमान जातीय तथा अन्य भेदभावजन्य सामाजिक कुरीति र संस्कारलाई न्यूनीकरण गर्दै समतामूलक समाज निर्माणको लागि निरन्तर रूपमा सचेतनाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- गाउँपालिकाभित्र गठन भएका बालक्लब र युवाक्लबलाई क्रियाशील बनाई सुशासन, विकास र समृद्धिको लागि उनीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- दलित समुदायको परम्परागत पेशा, ज्ञान र सीप संरक्षण, सम्बर्द्धन गर्दै क्रमशः आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- पालिकास्तरको लैंगिक हिंसा निवारण कोषमार्फत लैंगिक हिंसामा परेका महिला तथा पुरुषको उत्थानको लागि उचित राहत तथा पनर्स्थापनाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- बालबालिकामाथिको दुर्व्यवहार, महिला हिंसा, मानव बेचबिखन, बलात्कार, छुवाछुत, लागुपदार्थ दुर्व्यसन, बालविवाह ,बहुविवाह, दाईजो प्रथा, बोक्सी आदि जस्ता सामाजिक विकृति र शोषण अन्त्य गरिनेछ । घरेलु हिंसा लगायत सबै प्रकारका हिंसा, विभेद, र शोषण सम्बन्धी मुद्दामा सरल र छिटो न्यायिक निरूपण हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।

- महिला, एकल महिला तथा लक्षित वर्गको क्षमता अभिवृद्धिका लागि क्षमता विकास, नेत्रित्व विकास, सीप विकास तालिम, कानुनी अनुशिक्षण लगाएत लोकसेवा तयारी कक्षाहरु सञ्चालन जस्ता निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको लागि गरिएका प्रयासको प्रभाव मूल्याङ्कनको लागि लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण, GESI Audit कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिने छ ।
- संघीय सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको लाभग्राही सूचिमा समावेश नभएका सहाराविहिन नागरिकहरुलाई उपाध्यक्ष सहाराविहिन सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम मार्फतसामाजिक सुरक्षा उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य, श्रमको ज्यालामा हुने विभेद अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीतिहरु बनाई लागु गरिनेछ ।
- कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाई लागु गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुदायलाई क्षमता विकास तथा सीप विकास तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- दलित समुदायका परम्परागत व्यवसाय र महिलाहरुले सञ्चालन गर्ने व्यवशाय दर्ता र नवीकरणको लागि लाग्ने शुल्क र दस्तुरमा छुट हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- रङ्गमणी जेष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र भवन निर्माणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- बाल अधिकार कार्यान्वयन गर्दै गाउँपालिकामा निर्माण हुने भौतिक पूर्वाधारलाई बालमैत्री बनाई बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ ।
- हिंसा तथा अन्यायमा परेका महिलाहरुको संरक्षणको लागि प्रत्येक वडामा महिला सेल (Women Cell) स्थापना गरिनेछ । साथै पालिका स्तरमा महिला सञ्चाल गठन गरिनेछ ।

ड. युवा तथा खेलकुद विकासतर्फ:

- गाउँपालिकास्तरीय खेलमैदान निर्माण कार्य प्रारम्भ गरी बृहत, व्यवस्थित र आकर्षक रूपमा निर्माण सम्पन्न गर्नको लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारका निकायहरु समक्ष सहकार्यको लागि आवश्यक प्रयत्न गरिने छ ।
- गाउँपालिकास्तरको नमूना युवा संसद गठन गरी गाउँपालिकाको विकास, निर्माण र शासनमा सहयोगीको रूपमा स्थापित गरिने छ ।
- युवाहरुको क्षमता विकासको लागि युवा नीतिमा बहस पैरवी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- युवा उद्यमीहरुलाई स्वरोजगारका अवसरहरु सृजना गर्नको लागि आवश्यक सीप र यन्त्र उपकरण गाउँपालिकाबाट उपलब्ध गराई उद्यम व्यवसायलाई दिगो बनाउनको लागि सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग समन्वय गरिनेछ ।

च. पंजिकरण तथा सामाजिक सुरक्षा तर्फ:

- व्यक्तिगत घटना दर्ताको महत्वबारे विद्यालय स्तरका बालकालिकाहरूलाई सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरी समयमै घटना दर्ता गर्न गराउन प्रोत्साहित गरिने छ ।
- सम्पूर्ण जनप्रतिनिधी र कर्मचारीहरूलाई व्यक्तिगत घटना दर्ता र सामाजिक सुरक्षा भत्ताको सम्बन्धमा भएका नीतिगत र कानुनी व्यावस्थाको बारेमा राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा पंजिकरण विभाग र जिल्ला प्रशासन कार्यालयको समन्वयमा क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
- Biometric Verification का माध्यमबाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरूको पहिचान गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रणालिलाई थप व्यवस्थित बनाइने छ ।

३. भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र

क. सडक तथा यातयात

- प्रदेश सरकार र संघीय सरकारको सहयोग र समन्वयमा यस गाउँपालिकाको अवसरको रूपमा रहेको देउराली-डाँडाकटेरी-खनदह-हंसपुर मो.बा. को स्तरोन्नतीको कार्य गरिने छ ।
- गाउँपालिकाबाट निर्माण गरिएका आतेका साँघु-बरम्कोट-लुटिपोखरी, देउराली-वामरुक, अल्गाटारी-आरुखोर र देउराली-गुफा-ढुङ्गाडे सडकहरू मध्ये कालोपत्रे गरिएको सडक खण्डलाई दीगोरूपमा सन्चालन गर्नको लागि नियमित मर्मतसम्भार तथा अन्य ग्राभेल गरिएका सडकहरूको संरक्षणको गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- प्रदेश सरकारको समपुरक अनुदानमा प्रारम्भ भएको देउराली-वामरुक-नरसिंहस्थान-बाँझाखर्क सडकलाई गाउँपालिकाको गौरवको आयोजनाको रूपमा राखी पर्यटकीय गन्तव्यस्थल नरसिंहस्थानसम्मको खण्ड कालोपत्रेको कार्य आगामी ३ वर्षमा सम्पन्न हुनेगरी बहुबर्षे आयोजनाको रूपमा संचालन गरिएकोमा आगामी आ.व. देखि योजनाको दायित्व गाउँपालिकाबाट व्यवस्थापन गरी तोकिएको समयबाधि भित्र सम्पन्न गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- प्रदेश सरकारको समपुरक अनुदानमा प्रारम्भ गरिएको पातलकटेरा-थाम-कोदाले-सिमलचौर- डाँडाकटेरी-गर्छा-कुभिण्डे मोटरबाटोको स्तरोन्नति गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- प्रदेश सरकारको सहयोगमा अल्गाटारी-सातविसे-पलसपाटा-भेडीराखे मो.बा.स्तरोन्नती गर्ने कार्यको प्रारम्भ गरिने छ ।
- सडकबोर्ड नेपालको लागत सहभागितामा प्रारम्भ गरिएको नुवालीटोला-चुँदरीखेत मो.बा.को मर्मत सम्भार र स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- प्रदेश सरकारसँगको समन्वय र सहयोगमा अल्गाटारी-रातामाटा-चौहानडाँडा-गुफा मोटरबाटो, छरछरे-गोवदी-कुजेरी-थाम्का मोटरबाटोलाई स्तरोन्नतिको कार्य गरिने छ ।
- प्रदेश सरकारको सहयोगमा रामपथ- मखात- खन, डाँडाकटेरी- अमिले मो.बा.,दिप पटौटी मो.बा. र आरुखोर आल्सामारी मो.बा.हरूको स्तरोन्नती गरिने छ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका रातापानी लोहोरी सलिन्धारा मो.बा. टिमुरे भेडीखोर कमेरेपानी मो.बा., पस्लेङ् कालुका दिप मो.बा., देउराली सिम डडेकाचौर मो.बा.हरूलाई निर्माण तथा स्तरोन्नतीको कार्य गरिने छ ।

- प्रदेश सरकारको सहयोगमा यस गाउँपालिका अन्तर्गतका रतनमारे प्रतिकालय ढोरपाटन मो.बा., राँगामारे पात्ले मो.बा., लुटोपोखरी सावडाँडा मो.बा., कमेरेपानी बाँझाखर्क मो.बा., गैराटोल तल्लार सिर्सेनी खनार मो.बा., छेडाठाँटी सान्दे अमिले मो.बा., ढाँड मरेङ्खोला ठुलागौरा, थुम्की भिरमुनी पाखापानी, बरम्कोट गुराँसे सल्यार आरुखोर बजेरी कृषि सडक, द्वारे कुनाखर्क जलजले मन्दिर धनमुढा मो.बा. र देउराली भर्लेवेला मो.बा. हरूको स्तरोन्नती तथा निर्माणको कार्य गरिने छ ।
- यस गाउँपालिकाभित्र सङ्घीय र प्रदेशस्तरीय सडकको रूपमा स्वीकृत भएका बाहेक अन्य महत्वपूर्ण सडकहरूमा आवश्यक बजेट व्यवस्था मिलाउनुका साथै अन्य ग्रामीण र टोलस्तरीय सिजनल सडकहरूलाई वर्षायाम समाप्त हुँदाका बखत वडागत रूपमा अभियानका रूपमा मर्मतसम्भार गरी यातायात सुचारु हुने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- खनदहस्थित निहुरेकाचौरमा बसपार्क निर्माणको कार्य अगाडि बढेकोमा निर्माणको कार्य सम्पन्न गर्ने गरी प्रदेश सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ साथै गोखुङ्गामा बसपार्क निर्माण कार्यको संभाव्यताको अध्ययन गरिनेछ ।
- त्रिवेणी खजुनखोला मोटरेवल पुल, द्वारे खोला मोटरेवल पुल, लेवसे सिखे खोला मोटरेवल पुल, कोदाले खोला पुल र खिराबोटमा मोटरेवल पुलहरूको निर्माणको कार्य प्रदेश सरकारसँग सहयोगमा गरिने छ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गत वडा नं. ८ र ९ स्थित बाँजाखर्क हलदे झोलुङ्गे पुल निर्माणको कार्य सम्पन्न गरिने छ भने अन्य विभिन्न खोलाहरूमा आवश्यक छोटो दुरी र लामो दुरीका झोलुङ्गे पुल निर्माणको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
- अधिकांश वस्तीहरूमा पुग्ने गरी कच्ची सडकको टूटाक खोली सकिएको अवस्थामा टूटाक खोलिएका सडकहरूलाई स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- संघीय सरकारबाट सन्चालित मदन -भण्डारी सहयक राजमार्ग, सालझण्डी- सन्धिखर्क -ढोरपाटन सडक र रिडी-सुर्खेत सडक योजनाहरूमा विनियोजन भएको बजेटबाट यस गाउँपालिका भित्रको खण्डमा सडकको स्तरोन्नति र कालोपत्रेको लागि आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गरिनेछ ।

ख. भवन आवास तथा बस्ती विकास

- गाउँपालिका भित्र रहेका जोखिम संवेदनशील बस्तीहरूलाई पहिचान गरी भू-जोखिम नक्साङ्कन योजना तर्जुमाको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
- सुरक्षित आवासमा वस्न पाउने नागरिकको मौलिक अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न गाउँपालिकाबाट प्रारम्भ भएको जीर्ण पत्रे ढुङ्गाका छाना विस्थापन गरी जस्तापाताको छाना निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- संघीय सरकार सँगको सहकार्यमा सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- वडा नं. २, वडा नं ४ र वडा नं ५ का वडा कार्यालय भवन निर्माणको लागि सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारका निकायहरूमा समन्वय र सहजीकरण गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन र सभाहल क्षेत्रको अपुरो कार्यलाई सम्पन्न गर्नको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र भवन निर्माण गर्दा राष्ट्रिय भवन संहिता अनुरूप स्थानीय भवन संहिता तर्जुमा गरी गाउँपालिकाबाट नक्सा पास गर्नुपर्ने नीति कार्यान्वयन गर्न पहल गरिने छ ।

- सामुदायिक संस्थागत विकासको लागि विभिन्न सामुदायिक भवन र पाटी पौवाहरुको निर्माणको कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका ओखलढुङ्गा हाँसेकाडाँडा र ढुङ्गाडे अधेरीपोखरी लाहापोखरामा वस्ती विकासका कार्यमहरु प्रदेश सरकारको सहयोगमा सन्चालन गरिने छ ।
- प्रदेश सरकारको सहयोगमा आदर्श मा.वि.को अधुरो भवन, विरेन्द्र मा.वि.को भवन र सिद्ध नेरा मा.वि.को भवनहरु निर्माण गरिने छ ।
- वडा नं. २ स्थिति डाँडाकटेरी अधुरो बहुउद्देश्यीय भवन निर्माणको कार्य अगाडी बढाईने छ ।
- प्रदेश सरकारको सहयोगमा रतनमारे प्रहरी चौकीको भवन निर्माणको कार्य अगाडि बढाईने छ ।
- सङ्घीय र प्रादेशिक सरकारको सहकार्य र समन्वयमा विपद्को जोखिममा रहेका बस्तीहरु पहिचान गरी उपयुक्त स्थानमा बस्ती विकास तथा स्थानान्तरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

ग. भूमि व्यवस्थापन:

- गाउँपालिकाभित्र बसोबास गर्ने भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्वासी तथा अव्यवस्थित बसोबासीको लगत संकलन सम्बन्धी काम भैरहेको हुँदा उक्त लगतलाई कम्प्युटर प्रविष्टि, जग्गा नापजाँच लगायत आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरी जग्गा उपलब्ध गराउने र लालपुर्जा वितरण गर्ने कार्य राष्ट्रिय भूमि आयोगको सहकार्यमा अगाडि बढाइने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका जग्गालाई तोकिए बमोजिम वर्गीकरणको कार्य सम्पन्न गरिने छ ।

घ. जलस्रोत तथा विद्युत र वैकल्पिक उर्जा

- बजारक्षेत्रका सडकहरु तथा अन्य विशेष क्षेत्रमा सौर्य बत्ती जडान गरी “उज्यालो मालारानी: सुरक्षित मालारानी” को नीति कार्यान्वयनलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- विद्युतलाईन मर्मत सुधार र सुरक्षा प्रबन्ध गरी विद्युत आपूर्तिमा नियमितता तथा स्तरवृद्धि गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका जलस्रोतको पहिचान तथा वर्गीकरण गरी खानेपानी, सिँचाई तथा अन्य प्रयोजनको लागि उचित प्रबन्ध मिलाउने व्यवस्था गरिने छ ।
- कृषि उत्पादनको क्षेत्रलाई थप उत्पादनमूलक बनाउन सिँचाई योजना तथा कार्यक्रमहरु प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि उत्पादनको क्षेत्रलाई थप उत्पादनमूलक बनाउन प्रदेश सरकारको सहयोगमा यस गाउँपालिका अन्तर्गत पाखापानि सिँचाई योजना, मलजेङ्ग खोला म्याले सिँचे सिँचाई योजना, बुकाखोला सिँचाई योजना र सिँचे लाकुरीका रुख सिँचाई योजनाहरु निर्माण गरिने छ ।

ङ. सूचना तथा सञ्चार

- डिजिटल नागरिक वडापत्र अद्यावधिक गरी सूचना तथा गतिविधिहरु सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गाउँपालिका भित्र सञ्चालित सामुदायिक रेडियोको क्षमता विकास र प्रवर्द्धनको लागि कार्यक्रम सञ्चालनको प्रक्रियाबाट सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको वेवसाइटलाई नियमित अपडेट र थप व्यवस्थित गरी कार्यालयका सूचनामा सेवाग्राही र सरोकारवालाहरुको पहुँच सुनिश्चित गरिने छ ।

- गाउँपालिकाबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम, सेवा सम्बन्धी जानकारीको सम्बन्धमा सरोकारवालाहरूलाई जानकारीको लागि सामाजिक सञ्जाल, आम सञ्चार माध्यम, वेबसाइट, एस.एम.एस तथा अन्य सञ्चार माध्यमको प्रयोग गरी सबैले सूचना पाउने गरी सम्प्रेषण गरिने छ ।
- सूचना प्रविधि विभाग सँगको सहकार्यमा केन्द्रिकृत एस.एम.एस. प्रणाली प्रयोग गरी कर्मचारी, जनप्रतिनिधि, आम नागरिक तथा सरोकारवालालाई सूचना सम्प्रेषणको व्यवस्था मिलाइने छ ।

४. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

- प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद् जोखिम तथा क्षतीको न्युनीकरण गर्न विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
- गाउँपालिका स्थित घेराको भिरमा लोपोन्मुख गिद्ध प्रजाती र चिर कालिजलाई संरक्षण र प्रवर्द्धनको लागि घेराको भिरलाई गिद्ध संरक्षित क्षेत्रमा सूचीकृत गर्नको लागि संघ, प्रदेश र अन्य सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने छ ।
- आगलागीबाट हुने क्षति न्युनीकरणको लागि पालिकाले खरिद गरेको अग्नि नियन्त्रणलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालनको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- विपद् पूर्व तयारीका लागि आवश्यक पर्ने विपद् सामग्रीहरूको व्यवस्थापन वडा तहमा गरी वडा स्तरीय कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना गरिने छ ।
- खानेपानीका स्रोतलाई दीर्घकालिन बनाउन पानीका मुहान, पोखरी संरक्षणमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- प्रभावकारी विपद् व्यवस्थापनको लागि अन्य स्थानीय तह, संघ, प्रदेश र सरोकारवाला निकायसँग लागत तथा प्राविधिक साझेदारी सुनिश्चित गरिने छ ।
- स्तरोन्नती गरिएका र गर्ने सडकहरूको दाँया बाँया भागमा भुक्षय हुन बाट रोक्न ठुला प्रजातीका रुखहरू, अम्रिसो तथा घाँसका विरुवा रोपण गर्ने कार्यलाई अभियानको रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- EACH परियोजना अन्तर्गत गाउँपालिका क्षेत्रभित्र वायु तथा पानीको प्रदुषण स्तर मापन गरी सो-को आधारमा वातावरण संरक्षणको लागि पहल गरिने छ ।
- पालिका स्तरीय वन नर्सरी (देउराली सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह) मा उत्पादित विरुवाहरूलाई पालिकाका खाली जग्गा (वन/सार्वजनिक/निजी) मा वृक्षरोपणका लागि इच्छुक व्यक्ति/समुहलाई निःशुल्क विरुवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका प्रमुख बजारक्षेत्रको सौन्दर्यतालाई कुरूप बनाउने कार्यहरूको न्युनीकरण गरी सफा र सुन्दर बजार क्षेत्र बनाउने नीति तथा कार्यक्रमहरू अवलम्बन गरिने छ ।
- सार्वजनिक शौचालय पि.पि.पि. मोडलमा निर्माण गरी संचालन गर्न प्रस्ताव आह्वान गरी प्रत्येक आर्थिक वर्षमा कम्तीमा एक वटा निर्माण गर्नेपने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सार्वजनिक सडक छेउमा निर्माण सामाग्री राखेर फोहोर पैदा गर्ने तथा घरको पानी निकास सडकमा छोड्ने प्रवृत्तिलाई रोक्ने नीति लिइने छ ।
- मनसुनजन्य विपद्बाट निजी आवास पूर्ण रूपमा क्षति भई पूनर्निर्माण तथा पूनर्स्थापनाको लाभग्राहीको सूचीमा सूचीकृत नागरिकहरूको अनुदान निकासामा भईरहेको ढिलाइलाई छिटोछरितो गर्न प्रदेश र संघीय सरकार सँग आवश्यक पहल गरिने छ ।

- संघ तथा प्रदेश सरकार र अन्य निकाय सँगको साझेदारी र सहयोगमा भू-संरक्षण, तटबन्ध, बस्ती संरक्षण लगायतका कार्य सञ्चालन गरिने छ ।
- मालारानी गाउँबासीहरूलाई भुकम्प प्रतिरोधी घर तथा आवास निर्माण गर्न प्रोत्साहन गरिने नीति लिइनेछ ।

५. संस्थागत विकास तथा सुशासन

- गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सम्पादन गर्न, कर्मचारीलाई जवाफदेही बनाउन, कार्यसम्पादन मुल्याङ्कनलाई वस्तुनिष्ठ बनाउन, अध्यक्षसँग प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसँग शाखा प्रमुखहरूको कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरिनुपर्ने साथै शाखा प्रमुखले आफु मातहतका कर्मचारीसँग कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरी कार्ययोजना अनुसार नीति तथा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गाउँपालिकाका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई मालारानी गाउँपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षीय आवधिक विकास योजना र MTEF अनुरूप तर्जुमा गरी गाउँपालिकाले लिएको लक्ष्य अनुरूप बनाइने छ ।
- गाउँपालिकाको गतिविधिहरूलाई डिजिटल सूचना पाटी, मोवाईल एप्स, सामाजिक सञ्जाल, एस.एम.एस तथा वेबसाईट मार्फत सार्वजनिक गरी नागरिकको सूचनाको हकलाई सुनिश्चित गर्दै गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी बनाउँदै नागरिकको घरघरमा सूचना प्रवाह हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- सार्वजनिक खर्चलाई उत्पादनमुलक बनाउन आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तर्जुमा गरी प्रयोगमा ल्याइने छ । यसको बाट क्रमशः चालु प्रकृतिका खर्चमा कटौती गर्दै लगिने छ ।
- गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवालार्इ छितो छरितो, पूर्वानुमान योग्य र प्रक्रियागत सरलताको लागि स्पष्ट कार्यसञ्चालन विधि (Standard Operating Procedure (SOP)) तयार गरी लागू गरिने छ । सोही आधारमा सेवा प्रवाहको मापदण्ड तर्जुमा गरी लागू गरिने छ ।
- कर्मचारीहरूको क्षमता, कार्यदक्षता र सीप अभिवृद्धि गर्दै कार्यसम्पादन प्रति उत्प्रेरित गराउन क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरी लागू गरिने छ ।
- गाउँपालिकाबाट सम्पादन गर्नुपर्ने सेवा प्रवाहको दायरा बढ्दै गइरहेको अवस्थामा सबै सेवालार्इ प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने जनशक्ति व्यवस्थापनको लागि तयार गरिएको संगठन तथा व्यवस्थापन परीक्षण प्रतिवेदन (O&M Survey) लाई थप परिमार्जन गरी सम्बन्धित निकायमा स्वीकृत गराउन पहल गरिने छ । कार्यालयमा दरबन्दी अनुसार पदपुर्तिको व्यवस्था मिलाउनको लागि सबै निकायमा पहल गरिने छ ।
- सूचनाको हक प्रत्याभूत गर्नको लागि गाउँपालिका स्थित सम्पूर्ण कार्यालय/निकायमा अनिवार्य रूपमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था मिलाइने छ । सूचना अधिकारीको क्षमता विकासको लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूमा नागरिक सहायता कक्ष संचालनमा ल्याई नागरिकलाई सहज रूपमा सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गाउँपालिकाको कार्यालय तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट संचालन हुने विभिन्न क्रियाकलापहरूको बारेमा आम नागरिकलाई सू-सूचित गर्दै पारदर्शिता र जनउत्तरदायी सरकारको भावना जागृत गराउन

सार्वजनिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई तथा जनतासँग स्थानीय सरकार रेडियो कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

- रु. १० लाख भन्दा माथिका सबै आयोजनाहरू विद्युतिय खरिद/ठेक्का प्रणाली मार्फत गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । रु. १० लाख भन्दा साना योजनाहरूको समेत सम्भव भएसम्म स्थानीय पत्रिकामा खुला रूपमा सूचना प्रकाशन गरी खरिद कार्यलाई पारदर्शी र प्रतिस्पर्धी बनाइने छ ।
- संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट तयार गरिएका विभिन्न अनलाईन सूचना प्रणालीको पूर्ण र प्रभावकारी उपयोग सुनिश्चित गरी सेवा प्रवाहलाई प्रविधिमैत्री बनाउँदै सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी नवीन अवधारणा अत्मसात् गरी नवप्रवर्तनमूखी सार्वजनिक सेवा प्रवाह तर्फ अग्रसर हुने नीति लिइने छ ।
- LISA, FRA, LED, GESI Audit, वित्त आयोगको मूल्याङ्कन तथा अन्य मूल्याङ्कन सूचकबाट सिकाई प्राप्त गरी समग्र कार्यम्पादन सुधारको लागि कार्ययोजना अनुरूप कार्यसम्पादन गरिने छ ।
- दिगो विकासका लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण गरी दिगो विकास लक्ष्य अंकित बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कर्मचारीहरूमा जवाफदेहिता प्रवर्द्धन गर्दै नियमितता कायम गर्न क्रमशः केन्द्रिकृत ई-हाजिरी प्रणाली गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा विद्यालयमा लागू गरिने छ ।
- गाउँपालिकाले खरिद गर्ने सफ्टवेयर र सूचना प्रविधि प्रणालीको सुरक्षाको लागि सूचना प्रविधि विभागको सहयोगमा सूचना प्रविधि सुरक्षा अडिटको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- वार्षिक आयोजना/कार्यक्रमलाई तोकिएको समयमै कार्यान्वयन गर्न श्रावण मसान्त भित्र खरिद योजना तथा वार्षिक कार्ययोजना तयार गरिने छ ।
- गाउँपालिकाबाट संचालन भएका विभिन्न योजनाहरूको नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउँदै योजनाहरूको अनुगमन प्रतिवेदन कार्यपालिकामा छलफल गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । अनुगमन मूल्याङ्कनमा वडा समितिलाई थप प्रभावकारी तवरले परिचालन गर्न समितिका पदाधिकारीको क्षमता विकास गरिने छ ।
- सेवाग्राहीको सुविधा र सहजताको लागि गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय लगायतका सबै कार्यालयको कार्यालय विन्यास तथा कार्यालय नक्साङ्कनको कार्यलाई प्राथमिकतामा राखी सम्पन्न गरिने छ ।
- गाउँपालिकामा गठन भएका र गठन हुने टोल विकास संस्थाको संस्थागत क्षमता विकासको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
- उपभोक्ता समितिमार्फत योजना संचालन गर्दा टोल विकास संस्थाको सहभागितामा सार्वजनिक भेला गरी योजनाको जानकारी दिने, सार्वजनिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई जस्ता कार्यक्रम गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- स्थानीय विवादहरूको स्थानीय स्तरबाटै निरूपण गर्न टोलटोलमा कानुनी साक्षरता कार्यक्रम संचालन गर्दै वडास्तरमा रहने मेलमिलाप केन्द्रहरूलाई व्यवस्थित रूपमा संचालन गरिने छ ।
- राजश्व दाखिलामा नागरिकको सहजताको लागि तयार भएका विभिन्न अनलाईन माध्यमको प्रयोगको सम्बन्धमा जानकारीमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- सुशासन कायम गर्नको लागि आफ्नो पदीय आचरण र मर्यादामा रहन पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको आचार संहिता पूर्णतः लागू गरिने छ ।

- कर्मचारीको कार्यसम्पादन मापनका स्पष्ट र वस्तुनिष्ठ सूचक तयार गरी कार्यसम्पादनमा आधारित सुविधा, पुरस्कार र प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सेवाहरूको सूचकको आधारमा उत्कृष्ट वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था, विद्यालय छनौट गरी पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै कार्यालयहरूको चौमासिक प्रगति समीक्षा र वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम तोकिएको समय भित्रै सञ्चालन गरिने छ ।
- नागरिकको सुविधालाई ध्यानमा राखी एकीकृत घुम्ति सेवा संचालन गरिने छ ।
- जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता विकासको लागि आवश्यक तालिम तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमणका कार्यक्रमहरू तय गरिने छ ।
- न्यायिक समितिको क्षमता अभिवृद्धि गरी सामाजिक विवादहरूलाई मेलमिलापको माध्यमबाट समाधान गरिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका प्रतिष्ठित तथा विद्वत वर्गको सहयोग लिने र कार्य अनुभव आदान प्रदान गरी प्राप्त पृष्ठ पोषणलाई गाउँपालिको समृद्धि र वृहत्तर विकासमा समाहित गर्दै लगिने छ ।
- विभिन्न सामाजिक संघ संस्था, कृषक, विद्यार्थी, पत्रकार, खेलाडी, उपभोक्ता समिति र टोल विकास संस्थालाई कार्यसम्पादनको मुल्याङ्कन गरी प्रोत्साहन स्वरूप पुरस्कार दिने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कार्यक्रम संचालन गर्ने सरकारी/गैरसरकारी सामुदायिक संस्था, दातृ निकाय एवं सरोकारवाला संस्थाहरूले गाउँपालिकाको समन्वयमा कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- सुरक्षित र गुणस्तरीय खाद्यवस्तुको उपलब्धताका लागि परिवर्तित मूल्यसूची गुणस्तरीय खाद्यवस्तुको विक्री वितरण, म्याद गुज्रेका र अखाद्य पदार्थको विक्री वितरणमा पूर्ण रूपमा नियन्त्रण गर्न गाउँपालिकाबाट नियमित रूपमा बजार अनुगमन तथा चेकजाँचको आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गाउँपालिकाका सबै वडा कार्यालयहरूमा केन्द्रिकृत CCTV System र वडा कार्यालयको नजिकै रहेका मुख्य व्यापारिक क्षेत्र तथा संवेदनशील स्थानहरूमा CCTV जडान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- स्थानीय शासन सञ्चालन तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा उत्कृष्ट स्थानीय तहसँग सिकाई आदान प्रदान गर्नको लागि भगिनी सम्बन्ध कायम गरिनेछ ।

अन्त्यमा,

यस गाउँपालिकाको मूल नारा “कृषि पर्यटन र सहकारी: समृद्ध मालारानी” र नेपालको दीर्घकालीन सोंच “समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली”को सपनालाई साकार पार्न एवं दिगो विकासका लक्ष्यहरू समयमै प्राप्त गर्नको लागि ल्याइएका उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयन हुने सम्बन्धमा मैले पूर्ण विश्वास लिएको छु । मालारानीवासीको जीवनस्तरलाई उच्च बनाई समृद्ध र सुखी मालारानीवासीको पहिचान दिलाउन दीर्घकालीन सोंचका साथ ल्याइएका नीति तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न यहाँका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, आम सञ्चारकर्मी, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, युवावर्ग, संघ/संस्था लगायतका सम्पूर्ण मनहरूको सकारात्मक एवं रचनात्मक सहयोग र शुभेच्छाको अपेक्षा राख्दछु । गाउँपालिकालाई समृद्ध बनाउनको लागि अहोरात्र खटिई नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाको विषयमा अथक

सहयोग पुन्याउनुहुने मालारानी गाउँपालिकाका उपाध्यक्षज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका पदाधिकारीज्यूहरू, विषयगत समितिका पदाधिकारीज्यूहरू, गाउँसभा सदस्यज्यूहरू, नागरिक समाज र सबै राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन्छु । साथै यो वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाको लागि प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रूपमा राय सुझाव दिनुहुने पूर्व जनप्रतिनिधिज्यूहरू, राजनीतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरू, योजनाविद्हरू, विभिन्न विषयका विज्ञहरू, समाजसेवी व्यक्तित्वहरू, विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरू सुरक्षा निकाय र आम मालारानीवासीहरू एवं सञ्चारकर्मी मित्रहरू लगायतका सबै-सबैलाई विशेष आभार एवं धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

जय मालारानी ।